

Ewa Danowska

Tarnowska Szkoła Wyższa Akademia Nauk Stosowanych
ORCID 0000-0002-3273-4020

Czasopiśmiennictwo. Przeszłość i terażniejszość, t. 5, pod red. Olgi Dąbrowskiej-Cendrowskiej i Aleksandry Lubczyńskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2023, 196 s., ISBN 978-83-67580-51-9

Pod koniec 2023 roku ukazał się piąty tom monografii *Czasopiśmiennictwo. Przeszłość i terażniejszość*, poświęcony jubileuszowi 45-lecia pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej prof. dr hab. Danuty Hombek. W tym wydawnictwie zostało zamieszone 12 artykułów różnych autorów, należących do grona wykładowców Instytutu Mediów, Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, bliskich współpracowników i kolegów z pracy Jubilatki. Każdy z autorów i autorek kolejnych tekstów przedstawił opracowania związane z własnym kręgiem zainteresowań i badań naukowych, z myślą o uczczeniu jubileuszu Profesor Danuty Hombek.

Na początku tej publikacji znajdują się skany listów gratulacyjnych dla Pani Profesor, z kilku ośrodków naukowych w Polsce, z którymi współpracowała i współpracuje, dowodzące, że Jej badania oraz dokonania naukowe są szeroko znane, a także świadczące o utrzymywanych kontaktach z różnymi uczelniami. Podkreślano autorytet Jubilatki w zakresie badań nad szeroko rozumianą kulturą książki w XVIII wieku, ogłoszeń i reklam prasowych oraz edytorstwa źródeł historycznych, a także dziękowano za owocną współpracę, kierując serdeczne życzenia i gratulacje z okazji jubileuszu. Wiele ciepłych słów i wyrazy szacunku złożyły: dyrektor Instytutu Nauk o Informacji UP im. KEN w Krakowie (obecnie Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej) dr hab. Iwona Pietrzekiewicz, prof. UKEN, a także prof. dr hab. Grażyna Wrona – przewodnicząca Komisji Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie i redaktorka naczelna „Rocznika Historii

Prasy Polskiej”. Gratulacje z okazji jubileuszu wraz z życzeniami przesłali również dr hab. Aneta Firlej-Buzon, prof. UW r z Instytutu Nauk o Informacji i Mediach Uniwersytetu Wrocławskiego oraz dr hab. Jarosław Fazan, prof. UJ, który podkreślił wkład Profesor Danuty Hombek w utworzenie Katedry Edytorstwa na tej uczelni.

Redaktorki tomu Olga Dąbrowska-Cendrowska i Aleksandra Lubczyńska we *Wstępie* zaznaczyły, że jego wydanie odbyło się z myślą o uczczeniu jubileuszu 45-lecia pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Profesor Danuty Hombek, po czym zamieściły krótkie omówienia artykułów zawartych w publikacji.

W następnym tekście, *Profesor Danucie Hombek z okazji 45-lecia pracy naukowej* autorstwa Redaktorek tego wydawnictwa znajduje się przedstawienie sylwetki Jubilatki, omówione zostały Jej osiągnięcia oraz podany wykaz publikacji naukowych – monografii i artykułów. Została przedstawiona Jej droga naukowa, począwszy od pracy magisterskiej obronionej w Uniwersytecie Wrocławskim, poprzez uzyskanie doktoratu, habilitacji i profesury oraz kolejno podejmowane prace na uczelniach, w tym pełnione funkcje. Ważny element tego tekstu stanowią przywołane tytuły najważniejszych prac naukowych Pani Profesor, np. *Reklama wydawnicza i księgarska w „Gazecie Warszawskiej” w latach 1764-1795* (Kielce 1988); *Wydawnictwa warszawskie Tadeusza Podleckiego w świetle publikacji reklamowych z lat 1785-1794. Studium bibliologiczne* (Kielce 1997); *Prasa i czasopisma polskie XVIII wieku w perspektywie bibliologicznej* (Kraków 2001). Wiele prac Szanownej Jubilatki powstało w ramach prowadzonych grantów, m.in. dotyczących ogłoszeń w prasie XVIII wieku, prospektów reklamowych, czy źródeł do promocji piśmiennictwa polskiego w tymże stuleciu. Profesor Danuta Hombek jest także autorką wielu artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych oraz członkinią Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym i uczestniczką kolejnych konferencji przez nie organizowanych. Olga Dąbrowska-Cendrowska i Aleksandra Lubczyńska zaznaczyły, że Jubilatka nadal pracuje naukowo oraz prowadzi zajęcia dydaktyczne w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, w Instytucie Mediów, Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, w Zakładzie Komunikacji Społecznej, ciesząc się szacunkiem i sympatią studentów.

W pierwszym z tekstów zamieszczonych w piątym tomie monografii *Czasopiśmiennictwo. Przeszłość i teraźniejszość*, pt. *Mistrz i uczeń. O historii, która wydarzyła się naprawdę*, Michał Jas daje spojrzenie na Jubilatkę jako dydaktyka widziane oczami byłego studenta i magistranta. Autor, obecnie doktorant, podkreślił Jej inspirującą rolę w dokonanym przez niego wyborze zawodowej i naukowej drogi życiowej.

Kolejny artykuł „*Kółko Domowe*” (1861-1868) – *pismo poświęcone polskim rodzinom. Zarys monograficzny* jest autorstwa Izabeli Krasieńskiej. Został w nim omówiony charakter tego wydawanego w Warszawie czasopisma, skierowanego głównie do rodzin ziemiańskich i inteligenckich. Założenia programowe i zawartość treściowa pozwala go umieścić wśród dziewiętnastowiecznych pism

społeczno-kulturalnych. Było to istotne i ciekawe czasopismo, po raz pierwszy w naukowy sposób przedstawione przez tę właśnie Autorkę.

Artykuł Moniki Olczak-Kardas *Książka i prasa na łamach czasopisma „Pani” (1922-1925)* oscyluje wokół tematyki związanej z książką i prasą oraz problematyką kobiecą. Autorka dokonała wnikliwej analizy treściowej każdego numeru tego miesięcznika, później dwutygodnika, poświęconego – jak widać – nie tylko modzie. Wyodrębniła 217 tekstów dotyczących zróżnicowanej tematyki książki i prasy, a czytelnik otrzymał pełny obraz tej kwestii na łamach międzywojennego czasopisma „Pani”.

Renata Piasecka-Strzelec w recenzowanym tomie zamieściła artykuł *Kraj walczy. „Agencja Prasowa” – pismo agencyjne Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej ZWZ-AK (1940-1945)*, podejmując zagadnienie zupełnie inne niż to, zawarte w dwóch poprzednich tekstach. Autorka omówiła tygodnik „Agencja Prasowa”, przeznaczony do obsługi informacyjno-publicystycznej czasopism konspiracyjnych, zawierający bogaty serwis wiadomości z kraju i zagranicy, w tym Rządu Polskiego na Obczyźnie. Renata Piasecka-Strzelec w swym artykule skupiła się na charakterystyce zawartości pisma, czyniąc to w wyczerpujący i rzetelny sposób.

Równie interesujący i oryginalny jest artykuł Tomasza Chrzastka pt. *Magazyn „Na Fali 101,4” jako przykład czasopiśmiennictwa radiowego*. Autor zamieścił szereg trafnych spostrzeżeń i scharakteryzował pismo wydawane w latach 2004-2006 przez Radio Kielce, omawiając jego zawartość i porównując ją z czasopismami o tym charakterze wydawanymi również na początku istnienia radia.

Kolejny artykuł to: *Etos czy biznes. Kryzysowe dylematy „Gazety Wyborczej”* autorstwa Tomasza Mielczarka. Celem artykułu jest analiza sytuacji ekonomicznej tej gazety, jak i wydającej jej spółki Agora S.A. Autor w trafny, profesjonalny i interesujący sposób opisał następujące po sobie wydarzenia, począwszy od założonych zadań przyświecających powstaniu tej gazety oraz jej istotnej roli, kształtującej opinię publiczną. Autor skoncentrował się głównie na ekonomicznym aspekcie funkcjonowania tego dziennika na rynku prasowym, na tle aktualnej sytuacji politycznej i gospodarczej.

Na podobnej tematyce, ważnej dla funkcjonowania rynku wydawniczego periodyków w Polsce, skoncentrowany jest artykuł Jolanty Dzierżyńskiej-Mielczarek *Nowe źródła finansowania prasy*. Autorka omówiła problem poszukiwania źródeł dochodów przez wydawców prasy, którzy odnotowują spadek czytelnictwa i wpływów reklamowych. Stwierdziła, że nowe źródła dochodów mogą stanowić subskrypcje cyfrowe i reklama internetowa.

Jolanta Kępa-Mętrak w recenzowanym tomie zamieściła artykuł pt. *Kilka refleksji medioznawcy o kondycji i postrzeganiu prasy lokalnej*, w którym ukazała najważniejsze zmiany zachodzące w lokalnej prasie w przeciągu ostatnich trzydziestu lat, analizując wybrane przykłady. Zwróciła uwagę na konflikty między wydawcami informacyjnymi, a samorządowymi. Tekst został opatrzony bogatą

bibliografią, co świadczy o wnikliwości Autorki w ukazaniu problematyki zawartej w tytule, czyli kondycji prasy lokalnej.

Kolejny artykuł nosi tytuł *Komunikowanie o zdrowiu w prasie kobiecej w Polsce w 2020 roku. Wstęp do badań* autorstwa Natalii Walkowiak. Została w nim omówiona tematyka szeroko pojętego zdrowia oraz m.in. kreowania podstaw prozdrowotnych. Autorka zauważyła dominację komunikowania o zdrowiu w prasie kobiecej przez pandemię koronawirusa.

Następny z zamieszczonych w tym tomie artykułów, autorstwa Judyty Ewy Perczak *Ewolucja treści miesięcznika „Wróżka” w latach 2005-2022* w pewnym stopniu dotyczy również prasy kobiecej. Autorka podkreśliła, że przedstawione przez nią czasopismo stanowi jeden z najciekawszych elementów polskiej prasy ezoterycznej, z kręgu New Age. Omówiła również charakter i ewolucję tego pisma pod względem zamieszczanych w nim treści i ilustracji na przestrzeni lat.

Kolejna autorka, Daria Malicka w artykule *Tablice ogłoszeń czy miejsce dialogu? O rodzajach i skuteczności komunikacji wybranych jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego na portalu społecznościowym Facebook* zajęła się tematyką aktywności samorządów na Facebooku, podając ciekawe obliczenia i dane statystyczne. Dokonała analizy ilościowej postów w wybranych kategoriach i wstępnej analizy jakościowej ich treści, a także reakcji na posty.

Niniejsze wydawnictwo zamykają krótkie charakterystyki oraz wykazy ważniejszych publikacji autorek i autorów poszczególnych artykułów zawartych w tomie piątym monografii *Czasopiśmiennictwo. Przeszłość i teraźniejszość*.

Zamieszczone artykuły są bardzo zróżnicowane tematycznie i ukazują szerokie spektrum zagadnień. Autorki i autorzy wzięli pod uwagę czasopisma wydawane w różnych okresach czasu (XIX-XXI wiek) oraz funkcjonujące szeroko pojęte media. Należy podkreślić wysoki poziom merytoryczny artykułów zamieszczonych w recenzowanym tomie. Włączają się w dyskurs nad kondycją współczesnych mediów, ale też sięgają do przeszłości rynku prasowego.

Należy uznać, że tom monografii poświęcony jubileuszowi Profesor Danuty Hombek znajdzie swoje miejsce wśród ciekawych i wartych zauważenia publikacji medioznawczych. Można także mieć nadzieję, że sprawi przyjemność i satysfakcję Jubilatce, w tej formie docenionej i uczczonej z okazji 45-lecia Jej pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Data zgłoszenia tekstu: 13.01.2024

Data akceptacji tekstu: 20.01.2024